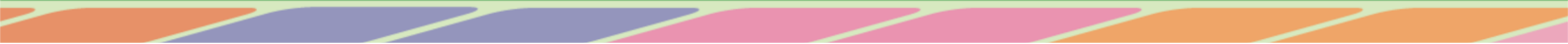

NOORDOOSTPOLDER ENERGIENEUTRAAL

gemeente
NOORDOOSTPOLDER

**UITVOERINGSPROGRAMMA
2017**

Uitvoeringsprogramma 2017

Inleiding

In januari 2017 stelde de gemeenteraad de kaders van het gemeentelijk duurzaamheidsbeleid vast met de Visienota "Noordoostpolder energieneutraal". Dit programma beschrijft op hoofdlijnen de activiteiten, die de gemeente in 2017 onderneemt ter uitvoering van het duurzaamheidsbeleid.

Wat levert het programma op?

In het volgende hoofdstuk is per thema uit de Visienota (schone energie, nieuwe mobiliteit en circulaire economie) een overzicht opgenomen van de activiteiten en wat zij naar verwachting opleveren.

Jaarlijks monitoren we de uitvoering van de activiteiten en wat ze daadwerkelijk hebben opgeleverd. In het uitvoeringsprogramma van 2018 komt daartoe een terugblik op de uitvoering van het uitvoeringsprogramma 2017.

Financiële middelen voor de uitvoering

In de bijlage financiële middelen van de Visienota is voor de jaren 2017 t/m 2020 het beschikbare budget beschreven. In de tabel hiernaast staat het beschikbare budget voor het jaar 2017.

Programmaperiode	2017
Basisbudget	60.000
Lokaal energieakkoord	50.000
Budget voorgaande milieuprogramma's	40.000
Totaal budget	150.000

Structureel

Voor de uitvoering van de activiteiten is € 60.000 basisbudget beschikbaar. Daarvan gaat € 23.000 naar natuur- en milieueducatie op basisscholen, ondersteuning van initiatieven vanuit de samenleving en bijdragen aan het Klimaatverbond en de boomfeestdag. Het resterende budget wordt gebruikt voor uitvoering van de activiteiten.

Incidenteel

In de Perspectiefnota 2017-2020 is eenmalig voor 2017 € 50.000 opgenomen voor het aantrekken van een externe deskundige. Hij begeleidt het proces dat moet leiden tot een Lokaal energieakkoord (zie activiteit 3 en 4). Deze extern deskundige startte in april met zijn werkzaamheden.

Daarnaast is voor het jaar 2017 nog ruim € 40.000 beschikbaar uit voorgaande milieuprogramma's.

Grotere activiteiten kennen een eigen uitvoeringsbudget. Het gaat hier bijvoorbeeld om gemeentelijke (investerings) activiteiten in gebouwen, wagenpark, afvalinzameling, zonneweide en financiële ondersteuning, zoals een duurzaamheidslening. Voor deze activiteiten gaat een apart dekkingsvoorstel naar de raad.

In het activiteitenoverzicht dat hierna volgt is per thema een verdeling van het budget weergegeven.

Activiteiten

Schone energie

De activiteiten hebben tot doel een bijdrage te leveren aan de doelstelling van de gemeente om in 2030 energieneutraal te zijn. Ook dragen zij bij aan de landelijke opgave dat Nederland in 2050 nog maar nauwelijks CO₂ uitstoot. In Noordoostpolder doen we dat door de eerste stappen te zetten naar aardgasvrije woonwijken, verduurzaming van woningen te stimuleren en de opwekking van duurzame energie te stimuleren.

Beschikbaar budget voor het thema Schone energie

Voor uitvoering van de activiteiten is in 2017 een budget van € 119.000 nodig. Dit bedrag is inclusief de kosten voor de coördinator energietransitie.

Nr	Onderwerp	Toelichting	Resultaat
1	Aardgasvrije woonwijken	<p>Als directe uitwerking van het Klimaatakkoord wil Nederland het gebruik van aardgas in de gebouwde omgeving uitfaseren, waarbij het doel is om in 2050 aardgasvrij te zijn. Voor nieuwbouwwijken is het streven nu al niet standaard meer een aardgasnetwerk aan te leggen. Het rijk ziet hierin een belangrijke rol weggelegd voor gemeenten omdat op lokaal en regionaal niveau het best kan worden gezien welke besparingsmogelijkheden en duurzame alternatieven geschikt zijn om in de warmtevraag te voorzien.</p> <p>Wat gaat Noordoostpolder doen in 2017 en daarna?</p> <p>Green Deal Noordoostpolder heeft de Green Deal 'aardgasloze wijken' ondertekend. Deelnemers aan de Green Deal brengen de komende twee jaren in beeld welke acties nodig zijn om (bestaande) wijken uiterlijk in 2050 van het aardgas te krijgen. Daarbij wordt onder andere gekeken of regels aangepast moet worden, welke financiële regelingen er moeten komen en welke rollen de betrokken partijen zoals gemeenten, netbeheerders, bewoners en woningcorporaties moeten krijgen.</p>	Toegang tot beschikbare kennis en ervaring.

Nr	Onderwerp	Toelichting	Resultaat
		<p>Emmelhage fase 2 Voor deze nog te bouwen uitbreiding van Emmelhage is de intentie geen aardgasnetwerk aan te leggen. Dit wordt opgenomen in het bestemmingsplan. Bovendien start een communicatiecampagne om potentiële bewoners en bouwers te informeren.</p> <p>Opstellen Warmteplan Gemeente, netbeheerder, ontwikkelaars, Mercatus en andere partijen maken afspraken over het achterwege laten van een aardgasnet bij nieuwbouwprojecten en het uifaseren van aardgas in bestaande woonwijken. Er worden afspraken gemaakt met de netbeheerder om de bestaande woonwijken "gasloos" te krijgen. De gemeente legt dit uiteindelijk vast in het omgevingsplan, dat daarmee ook fungeert als lokaal energie- en warmteplan. Hiermee geeft de gemeente aan op welke wijze, in welk tempo en met welke instrumenten de verduurzaming vorm krijgt.</p>	<p>Een aardgasvrije nieuwbouwwijk</p> <p>De werkzaamheden leiden uiteindelijk tot een 'kanskaart' waarop is aangegeven op welke wijze een gebied of wijk van warmte kan worden voorzien. De uitkomsten worden meegenomen in het Lokaal Energie Akkoord.</p>
2	Gemeentelijke zonneweide	<p>Na een motie in de gemeenteraad is een onderzoek uitgevoerd naar de haalbaarheid van de aanleg van een gemeentelijk zonnepark. Aan de hand van de uitkomsten van het onderzoek besluit de gemeenteraad dit jaar over het wel of niet beschikbaar stellen van middelen om een zonneweide te realiseren.</p>	Een raadsvoorstel voor realisatie van een gemeentelijke zonneweide

Nr	Onderwerp	Toelichting	Resultaat
3	Afspraken over een duurzame Noordoost polder met lokale partijen.	De gemeente wil in 2017 een Lokaal Energie Akkoord sluiten. In dit akkoord leggen gemeente, lokale bedrijven, NGO's etc. afspraken vast over energiebesparing en duurzame energieopwekking.	Een lokaal energieakkoord
4	Coördinator energietransitie	De gemeente trekt een coördinator energietransitie aan. Deze coördinator heeft als taak het proces om te komen tot een lokaal energieakkoord in goede banen te leiden.	Zie activiteit 3
5	PV op bedrijfsdaken	Begin 2017 startten gemeente Noordoostpolder en DE-on een project om bedrijven (grootverbruikers) te stimuleren zonnepanelen op hun daken te plaatsen.	Bedrijven zijn gestimuleerd zonnepanelen op hun daken te plaatsen. Tot nu is voor een groep van 30 bedrijven een SDE subsidieaanvraag ingediend voor in totaal 6,9 MW zonne-energie.
6	Communicatie	Communicatie-activiteiten gericht op energiebesparing en verduurzaming van gebouwen. Communicatie vindt o.a. plaats via social media, duurzaamheidspagina's in de Noordoostpolder, duurzaaminnordoostpolder.nl en duurzaamheidsevents. De activiteiten vinden vaak plaats in samenwerking met andere partijen zoals de Pioniers van de Toekomst en Natuur en Milieu Federatie Flevoland.	Inwoners en bedrijven van Noordoostpolder zijn op de hoogte van (lokale) mogelijkheden om energie te besparen en duurzame energie op te wekken. Communicatie stimuleert het daadwerkelijk treffen van maatregelen.

Nr	Onderwerp	Toelichting	Resultaat
7	Provinciaal duurzaamheids beleid	De provincie werkt momenteel samen met de andere overheden uit Flevoland aan een provinciale energieagenda. Deze agenda gaat activiteiten bevatten, die de provincie de komende jaren samen met partners uitvoert in het kader van de energietransitie. Noordoostpolder is als één van de partners betrokken bij het opstellen van de agenda, en werkt mee aan de uitvoering van voor haar relevante projecten.	Provinciale energieagenda met concrete activiteiten op het gebied van verduurzaming bestaande woningbouw en nieuwbouw, bedrijven, zonneparken en de overheid die het goede voorbeeld geeft.
8	Prestatie afspraken Mercatus	Jaarlijks maakt de gemeente prestatieafspraken met Mercatus. Deze afspraken gaan onder andere over duurzaamheid.	Voor 2017 zijn prestatieafspraken gemaakt over onder andere de energiezuinigheid van woningen, het lokaal energieakkoord en aardgasloze wijken.
9	Duurzaamheids lening	De duurzaamheidslening maakt het voor woningeigenaren mogelijk tegen een lage rente geld te lenen uit een revolverend fonds om duurzaamheidsmaatregelen aan de woning te treffen. Het huidige fonds is uitgeleend. Begin 2017 komt een voorstel het bestaande budget/fonds te verhogen.	Woningeigenaren treffen duurzaamheidsmaatregelen aan hun woning.
10	Gemeentelijke gebouwen	De gemeente heeft onderzocht welke mogelijkheden er zijn om gemeentelijke gebouwen energiezuiniger te maken. De resultaten worden in 2017 vastgelegd in een Duurzaam Meerjaren Onderhoudsprogramma. De uitvoering start na goedkeuring van de raad.	Gemeentelijke gebouwen worden energiezuiniger. Bijdrage aan het behalen van de doelstelling om als organisatie in 2025 energieneutraal te worden.

Nr	Onderwerp	Toelichting	Resultaat
11	Stimulerings- en voorlichtingsprogramma energie neutrale en – leverende concepten in de bestaande woningbouw	Gemeente, bedrijven en NMF Flevoland stellen energieneutrale en–leverende concepten op, inclusief financiering voor particuliere woningeigenaren. Er is in maart een aanvraag ingediend bij de VNG voor financiële ondersteuning hiervan. Bij toekenning van de aanvraag start de uitrol van de concepten, te beginnen in Emmeloord-West.	Woningeigenaren treffen duurzaamheidsmaatregelen aan hun woning.
12	Innovatieve initiatieven energietransitie	De gemeente stimuleert en faciliteert in samenwerking met bijvoorbeeld kennisinstellingen in 2017 minimaal 1 (innovatief) initiatief op het gebied van energietransitie en ruimtelijke inpassing hiervan	Een pilotproject energie-opslag start dit jaar in de vorm van opslag van zonne-energie in een innovatieve batterij.
13	Aanpassen en/of wijzigen gemeentelijke regelgeving	De gemeente past zo mogelijk gemeentereggeving en/of procedures aan om duurzame initiatieven mogelijk te maken. Ook treedt zij in overleg en maakt zij afspraken met provincie en Rijk om belemmeringen weg te nemen.	O.a. worden in 2017 met de provincie afspraken op het gebied van ruimtelijke ordening gemaakt over realisatiemogelijkheden van zonneparken (zie ook act. 7).

Nieuwe mobiliteit

In Noordoostpolder vraagt verkeer relatief veel energie. Het beleid is er daarom op gericht enerzijds de energievraag te beperken en anderzijds schone mobiliteit te bevorderen. De activiteiten in 2017 richten zich onder andere op verduurzaming van het gemeentelijk wagenpark, mobiliteit in kleine kernen en stimulering van het fietsgebruik.

Beschikbaar budget voor het thema Nieuwe Mobiliteit

Voor uitvoering van de activiteiten is in 2017 een budget van € 5.500 nodig.

Nr	Onderwerp	Toelichting	Resultaat
1	Gemeentelijk wagenpark	De gemeente onderzoekt in 2017 de mogelijkheden om haar gemeentelijk wagenpark verder te verduurzamen.	De mogelijkheden voor een duurzaam wagenpark zijn in beeld gebracht.
2	Openbaar vervoer	In 2017 ontwikkelt de gemeente een Mobiliteitsvisie voor de kleine kernen. De eerste stap hiernaar toe is het in kaart brengen van de huidige mobiliteit in kleine kernen en bereikbaarheid van voorzieningen.	Een objectief beeld van de huidige en toekomstige staat van het gebruik en de bereikbaarheid van voorzieningen en de daarbij behorende verplaatsingsbehoefte. Een gemeentelijke Mobiliteitsvisie.

Nr	Onderwerp	Toelichting	Resultaat
3	Pilot vraagafhankelijk vervoer	Parallel aan de Mobiliteitsvisie wordt in 2017 een pilot met vraagafhankelijk vervoer gehouden. De duur van de pilot is minimaal 1 jaar.	Evaluatie van de pilot levert informatie op over de kansrijkheid. Mogelijk wordt de pilot omgezet in een definitief vervoerconcept. Verdere uitrol is ook mogelijk.
4	Stimulering elektrisch vervoer	In 2017 wordt beleid voor laadpalen voor elektrische voertuigen vastgesteld.	Duidelijke regels waar en hoe in het openbaar gebied laadpalen zijn toegestaan.
5	Innovatie bij infrastructuur /autonoom rijden	In 2017 wordt een inventarisatie gemaakt van kansrijke en ambitieuze innovaties bij infrastructuur.	Een lijst van infrastructurele projecten op het gebied van realisatie en onderhoud en daarnaast een lijst met mogelijk innovatieve oplossingen.
6	Stimulering fietsgebruik	De acties uit het Fietsplan (2015-2020) worden uitgevoerd.	Drie tot vijf scholen verwerven een verkeersveiligheidslabel. In het najaar start een campagne op scholen over fietsverlichting. Specifiek aandacht voor de fiets bij infrastructurele projecten.

Circulaire economie

In de circulaire economie worden producten en materialen hergebruikt en behouden grondstoffen hun waarde. Dat brengt veel kansen voor ondernemers: meer ketensamenwerking, innovatie, minder grondstoffenverbruik en minder afval.

De gemeente onderschrijft deze uitgangspunten en wil hieraan een bijdrage leveren. Hiervoor worden in 2017 diverse activiteiten uitgevoerd. Deze hebben tot doel de hoeveelheid afval te verminderen, een betere afvalscheiding te realiseren en initiatieven op het gebied van circulaire economie te stimuleren en te faciliteren.

Beschikbaar budget voor het thema Circulaire economie

Voor uitvoering van de activiteiten is in 2017 een budget van € 2.500 nodig.

Nr	Onderwerp	Toelichting	Resultaat
1	Voorlichting	Gemeente en HVC geven voorlichting over afval en afvalscheiding.	Huishoudens bieden minder afval aan en scheiden hun aangeboden afval.
2	Voedsel	Gemeente, Pioniers van de toekomst, landbouworganisaties en bedrijfsleven voeren gezamenlijk projecten uit om voedselverspilling tegen te gaan	Er wordt minder voedsel verspild.
3	Circulaire economie initiatieven	Gemeente, zo mogelijk in samenwerking met onder andere het bedrijfsleven, landbouworganisaties en HVC, stimuleert en faciliteert minimaal 1 lokaal initiatief op gebied van circulaire economie	Één lokaal initiatief

Overig

Hierna komt een aantal activiteiten aan de orde die niet direct aan één thema zijn te koppelen.

Beschikbaar budget

Voor uitvoering van de activiteiten is in 2017 een budget van € 23.000 nodig.

Nr	Activiteit	Toelichting	Resultaat
1	Natuur- en milieueducatie	Via IVN krijgen scholen lesmateriaal en activiteiten aangeboden over onder andere energie, circulaire economie en afval. Ook de boomfeestdag zal dit jaar weer plaatsvinden.	Leerlingen hebben kennis van diverse natuur en milieuonderwerpen.
2	Ondersteunen initiatieven samenleving	Samenwerking met 'de pioniers van de toekomst', en andere initiatieven vanuit de samenleving.	
3	Fair Trade gemeente	De gemeente Noordoostpolder mag ook in 2017 en 2018 de titel Fair Trade gemeente dragen. In 2017 ligt de focus op het benaderen van scholen om deelnemer te worden.	Via leskisten zijn scholen betrokken bij het onderwerp Fair trade. Vijf scholen zijn geworden als deelnemer aan fair trade. Hiervan is ten minste één school geworden als 'fair trade school'.